

جایزه کتاب مصاحب برای نوشته‌های ماندگار

مجید میرزاویزی *



کسی می‌تواند با مراجعه به دایرالمعارفی تخصصی، به بهترین شکل ممکن معانی اصطلاحات علمی مورد نظر خود را بیابد و از دانش غنی گردد.

از این روست که حتی در بین کتاب‌های علمی نیز با کتاب‌هایی برخورد می‌کنیم که مانند یک اثر ادبی برجسته، جدا از ویژگی‌های علمی موجود در اثر، صرفاً به دلیل اثرگذار بودن نوشته و سبک منحصر به فرد نویسنده، ماندگار می‌شوند. این نوشته‌ها به گونه‌ای هستند که حتی اگر یک برگ از کتابی حجیم را در جایی ببینیم بی هیچ تردیدی می‌توانیم حدس بزنیم که نویسنده آن کیست. انگار نویسنده به نوعی دست‌خط خود را در نانوشت‌های خویش پنهان کرده است.

کتاب‌های استاد دکتر غلامحسین مصاحب بی‌شک از این دست نوشته‌هاست. این منحصر به فرد بودن نه به دلیل استفاده از واژه‌های خاص یا ابداع در کلمه‌سازی، بلکه بیشتر به دلیل دقت در نگارش، نشانه‌گذاری، استفاده از نمادها و ارجاعات، یادداشت‌های تاریخی ماندگار، امانت‌داری در ذکر منابع، فهرست‌نویسی برای اصطلاحات علمی و نمادها، جامع‌نویسی و مانع‌نویسی و در یک کلام مصاحب‌نویسی می‌باشد. این مجموعه از ویژگی‌هاست که نوشته وی را ماندگار کرده است.

کمیت تخصصی جایزه کتاب مصاحب

با همین دقت و نکته‌سنجی به دنبال اثری است که فرهنگ‌ساز باشد. در این آشفته بازار سرشار از متاع ناسره، این کمیت به دنبال فروشنده‌ای است که دُروسره خویش را به بازار خرد آورده باشد. شکی نیست که روزی دوباره چنین نویسنده‌ای را در جمع ریاضی‌دانان خواهیم یافت؛ اگر همت کنیم، قلم را برداریم و نه برای کسب امتیاز که برای حیات بخشیدن به فارسی - ریاضی‌نویسی، بی‌چشمداشت ارتقا و ترفیع، ماندگار بنویسیم.

* دانشگاه فردوسی مشهد و عضو هیأت امنای جایزه مصاحب

★ ★ ★

خوانندگان محترم

خبرنامه آماده انتشار نکته‌های علمی کوتاه و مستقلی در کادربندی‌های متنوعی به اقتضای صفحه‌چینی خود است. چنین مطالبی بر جذابیت محتوایی خبرنامه می‌افزایند و ارزش‌های علمی آن را تقویت می‌کنند.

مطالبی از این نوع برای ما ارسال نمایید.

واژه‌ها در گذر زمان طی مسیر می‌کنند. آنان نیز هم‌چون هر موجود دیگری بخشی از تاریخ هستند و زندگی یا مرگ هر واژه‌ای می‌تواند تاریخ را دگرگون سازد؛ همان‌گونه که حرکت یا سکون آب می‌تواند رودخانه بسازد یا مرداب پدید آورد. گاه این طی مسیر برای یک کلمه، سینه به سینه صورت می‌گیرد؛ همان‌طور که ممکن است پدری غزلی از حافظ را برای فرزندش بخواند تا دیگر روز او نیز این گنجینه را به نسلی دیگر انتقال دهد. این اتفاقی است که در امر آموزش ریاضیات نیز رخ می‌دهد؛ معلم نفس گرمش را پشت گرد گچ تخته پنهان می‌کند و آن‌چه در لابلای استدلال‌هایش می‌گنجاند چیزی عمیق‌تر از خود برهان‌هاست. بی‌تردید آن‌چه بیشتر در ذهن شاگردان می‌ماند، حرکت معجزه‌گر انگشتان، نگاه پرسشگر معلم، تأکیدهای به جا و مؤثر، آرام و تند صحبت کردن‌های استاد و گاه دلگیر شدن‌های او از شاگردانش است. این همان چیزی است که فردی را در خاطره‌ها ماندگار می‌کند.

در امر نوشتن، و به‌ویژه برای خواص نوشتن، نیز ظرافت‌هایی وجود دارد که نوشته‌ای را از دیگر نوشته‌ها متمایز می‌گرداند و باعث می‌گردد قلم نویسنده سیاق پیدا کند. واژه‌ها به یاری نویسنده در رودخانه زمان شنا می‌کنند، جان می‌گیرند و تُنگ اندیشه ما را پر می‌کنند. این هنری است که هر نویسنده‌ای نمی‌تواند واجد آن باشد. ممکن است هر کسی بتواند کتابی بنویسد، مجموعه‌ای از حقایق ریاضی را گردآوری کند یا حتی خود نویسنده برای اولین بار برهان‌هایی را در نوشته خود رقم بزند بی‌آن‌که سیاقی را در نگارش لحاظ کند. این بیشتر به آهنگ‌نوازی می‌ماند که بی احساس، اصول اولیه کنار هم گذاشتن نُت‌ها را رعایت کند و از اعجاز آهنگ‌سازی بی‌بهره باشد.

یک نویسنده مطالب علمی باید بداند که همیشه هدف دوم از نوشتن، انتقال مفاهیم علمی است و آن‌چه پیش‌تر باید بر آن اهتمام ورزد، نگاهبانی از زبان، پایدار کردن واژگان، ایجاد سیاق نگارش و انتقال نکات ظریف در آموزش است. چه، در غیر این صورت هر